



# NaPůdě

1 | 2022

Rozhovor:  
**Tovačovské slunečnice**  
strany 4 a 5

Zajímavosti:  
**Nová česačka chmele  
v Dolním Újezdu**  
strany 8 a 9

**Naše farmy: Beskyd • Bílovec • Javorník  
Kozlovice • Lučina • Podhradní Lhota • Podzámčí  
Slezan • Tovačov • Troubky • Záhoran**

**SOUTĚŽ O CENY**  
strana 11

Vydává skupina RenoFarmy pro majitele půdy, v jejichž regionu hospodaří.



Půda je dědictví a je důležité o ni pečovat. Proto usilujeme o to, aby půda, kterou obhospodařujeme, byla rok od roku úrodnější.

V RenoFarmách k tomu používáme hned několik nástrojů:

- Používáme vyvážený osevní plán, prostřednictvím kterého střídáme výsev plodin i meziplodin na jednotlivých polích. Do osevního postupu zařazujeme plodiny, které vážou dusík, jako např. sója nebo hrách.
- Chceme, aby půda, o níž dnes pečujeme, byla v kondici i za mnoho let, aby nesla úrodu nejen naší generaci.
- Posilujeme půdní strukturu přírodním vápencem.
- Investujeme do výzkumu a kvalitu naší půdy bedlivě sledujeme nejen prostřednictvím zkušených agronomů, ale i speciálními sondami a družicemi.
- Intenzivně se zaměřujeme na hospodaření s vodou a půdu opečováváme tak, aby byla schopna vodu dlouhodobě udržet, a to i v dobách nepříznivých klimatických podmínek.
- K dobré kondici půdy přispívá i její pravidelné ošetřování organickými hnojivy, které získáváme od vlastního hovězího dobytka.

Pokud přemýšlíte o prodeji nebo pronájmu půdy, kontaktovat nás můžete e-mailem na adrese [pozemky@renofarmy.cz](mailto:pozemky@renofarmy.cz) nebo telefonicky na čísle **+420 773 330 400**. V případě jakýchkoli dotazů poskytneme bezplatné poradenství. Více informací naleznete na [www.renofarmy.cz](http://www.renofarmy.cz).



Vážení čtenáři, dostává se vám do rukou další číslo našeho časopisu Na Půdě, v němž přinášíme zajímavosti z našich farem. Jednou z novinek je například to, že jsme poprvé zařadili do našeho osevního plánu také slunečnice, jejíž semena jsou plná oleje a vitamínů. S těmito rostlinami se můžete setkat na polích RenoFarmy Tovačov. Dále se dočtete, jak je péče o tuto rostlinu náročná a co ji nejvíce ohrožuje. Zjistíte ale také, že za sluncem se neotáčejí všechny slunečnice. Proč tomu tak je? Odpověď najdete na stranách 4 a 5.

Pokračujeme také v modernizaci stájí pro naše zvířata, kterým se snažíme vytvořit co nejideálnější podmínky. V RenoFarmě Troubky plánujeme výstavbu moderní stáje pro dojnice. V předstihu jsme proto vytvořili vhodné prostředí i pro telata, která se v dospělosti stanou prvními obyvateli tohoto moderního kravína. Nový teletník, o němž se dočtete na straně 7 splňuje nejnáročnější požadavky na ustájení.

Na následujících dvou stranách 8 a 9 pak přinášíme zajímavosti o chmelu. Víte, že největší hrozbou pro chmel je sucho? Že na sklizeň této rostliny mají farmáři jen tři týdny a že ruční práce je v péči o chmel nenahraditelná? Přeneste se prostřednictvím reportáže z RenoFarmy Troubky do oblasti Dolního Újezdu, který je doslova obklopen chmelnicemi s tisíci rostlinkami ukrytými v zemi a připravenými zanedlouho vyrůst do výšky až sedmi metrů.

Ani tentokrát nechybí jarní recept na Pečené jehněčí kotlety se špenátem a kopřivami a samozřejmě křížovka o zajímavé ceny. Věříme, že vám, stejně jako nám, záleží na přírodě, která v sobě ukrývá neskutečné bohatství, sílu i energii. Chraňme ji a hýčkejme.



**Mgr. Petr Vlasák**  
generální ředitel skupiny RenoFarmy

## Máme štěstí, že si klíčovou potravinu umíme vypěstovat sami

Víte, k jakým podstatným změnám došlo v pěstování pšenice, která je jednou ze základních plodin zajišťujících potravu pro neustále rostoucí světovou populaci, v posledních 100 letech?

Je obecně známo, že pšenice je u nás nejrozšířenější pěstovanou plodinou. V současnosti tvoří skoro 60 procent ze všech ploch obilnin. Jen vloni jí bylo v České republice zaseto přes 700 tisíc hektarů a sklizeno bylo téměř 5 miliónů tun.



Na počátku dvacátého století byl průměrný výnos z jednoho hektaru pšenice pouhé 2 tuny, a tak tomu bylo beze změny až do 50. let. Od padesátých let však docházelo ve světě i u nás k postupnému výraznému zlepšování technologie pěstění. Začaly se pěstovat nové vyšlechtěné odrůdy pšenice, rostliny se rok od roku lépe, a hlavně cíleně vyživují, a zlepšuje se i ochrana proti chorobám a škůdcům. Ruku v ruce s těmito změnami dochází k velkým pokrokům rovněž v použité technice a původní sečky postupně nahrazují modernější stroje. Dnes po polích jezdí moderní sklízecí mlátičky, které mají při výmlatu jen minimální ztráty. Díky tomuto rozvoji začaly stoupat i hektarové výnosy. Ty se nyní pohybují okolo 6 tun, což je trojnásobek výnosu z poloviny minulého století. Konkrétně v roce 2021 byl v České republice průměrný výnos pšenice 6,72 t/h.

Je proto moc dobře, že podmínky pro pěstování této plodiny jsou v České republice velmi dobré. Máme velké štěstí, že si tuto klíčovou potravinu umíme vypěstovat sami!



## V Tovačově jsme začali pěstovat rostlinu otáčející se za sluncem, jejíž semena jsou plná oleje a vitamínů



RenoFarma Tovačov zařadila do již zaběhlého osevního postupu v loňském roce zcela poprvé naprostou novinku – slunečnici. Ta je velmi vyhledávaná opylujícím hmyzem jako jsou včely a čmeláci. Zároveň je krásná na pohled a zlepšuje estetickou stránku krajiny. O výsevu slunečnice a o péči o ni jsme si povídali s agronomkou RenoFarmy Tovačov Olgou Čechmánkovou.



**Olga Čechmánková**  
agronomka

Proč jste se pustili právě do setí slunečnice?

Rozhodnutí pro výsev slunečnice padlo již na podzim roku 2020, kdy se nám

kvůli dlouhotrvajícím deštům a lokálním záplavám na našich pozemcích nepodařilo zasít dostatek ozimých plodin do následující sezóny 2020/2021. Začali jsme proto řešit vhodnou alternativu a slunečnice byla jednou z nich. Tato rostlina totiž podporuje biodiverzitu, pomáhá zlepšovat půdní strukturu tím, že jí provrtává svými kořeny. Protože je to pro nás nová plodina, a zároveň odborně náročná, rozhodli jsme se nejprve získat o ní maximum informací hned od několika odborníků. Spolupracovali jsme i s poradcem ze svazu pěstitelů a zpracovatelů olejnin, který mi byl vždy „po ruce“ a se vším nám poradil. Jakmile jsme se definitivně rozhodli zařadit poprvé do našeho osevního postupu i slunečnici, naplánovali jsme výsev hned na ploše 75 hektarů.

RenoFarma Tovačov, která je součástí skupiny RenoFarmy od roku 2018, hospodaří na zemědělských pozemcích o výměře 1413 hektarů na rozhraní okresů Přerov, Prostějov a Olomouc.

Jakou odrůdu jste vybrali a jak probíhalo první setí?

Vybrali jsme takovou odrůdu, která má vysokou výnosnost a dobrou olejnatost a zároveň je odolná proti poléhání. Ještě na podzim 2020 jsme připravili pole a provedli orbu. Okamžik jarní přípravy jsme volili s ohledem na to, aby nedocházelo k „umazání“ povrchu pozemků, a tím i k degradaci půdní struktury. Na jaře 2021

jsme hned, jak to dovolily podmínky, pole upravili smykem. Před finální úpravou kom-paktorem jsme pole pohnoujili, abychom zajistili slunečnici ideální podmínky. Při setí slunečnice je potřeba, aby půda byla již prohřátá. Loňské jaro však bylo chladné, a tak se nám setí slunečnice posunulo až na termín 5. až 7. května, kdy teplota půdy konečně dosahovala zhruba 10 °C. Se setím nám pomohli pracovníci RenoFarmy Troubky se strojem Multicorn, a to na celé ploše 75 hektarů. Bohužel, do tří dnů od vzejití prvních rostlinek nám celé jedno pole o výměře zhruba 20 hektarů zlikvidovali slimáci. Proto jsme museli tuto plochu ještě 24. května přesít, což už je na výsev slunečnice v našich podmínkách docela pozdě.

### Je péče o tuto rostlinu náročná? Co ji nejvíce ohrožuje?

Škody v porostech slunečnice působí hlavně houbové choroby. Plíseň plodiny poškozuje již při vzcházení a vede k vysokým ztrátám výnosu buď již v dané sezóně, nebo trvalými zárodky plísní z posklizňových zbytků, které mohou zamořit půdu pozemku na řadu let. Řešením jsou přípravky proti plísním a houbovým chorobám. Nejnáchylnější jsou slunečnice zhruba během prvních 3 týdnů, proto není vhodný příliš brzký výsev. Slunečnice má prostě ráda teplo. Pokud dostatečné teplo není, pomalé vzcházení rostlin při nižších teplotách napomáhá rozvoji různých onemocnění rostlin.

My jsme slunečnice ošetřili proti plevelům a v červnu jsme porosty ošetřili i proti plísní šedé a přidali i přípravek proti škůdcům jako jsou mšice a klopoušky. V červenci byly naše slunečnice již dva metry vysoké, což je i na tuto rostlinu mimořádná výška. A jelikož pro tak vysoké rostliny nemáme odpovídající techniku, využili jsme samojízdný postřikovač od specializovaného dodavatele.

### Kdy začala sklizeň a na co je třeba dávat při sklizni pozor?

Slunečnici se výborně daří na jihu, v našich zeměpisných šířkách vždy existuje riziko, že slunečnice nestihne dozrát, což konkrétně znamená, že vlhkost zrn dostatečně neklesne. Zralost slunečnice se tedy hodnotí podle stavu vlhkosti,

ideální je okolo 15 procent. Sklízet se dá porost, jehož celková vlhkost horní části nepřesahuje 20 procent. V případě vyšších vlhkostí dochází k nárůstu ztrát a ucpávání čistícího ústrojí sklízecí mlátičky. V případě opoždění sklizně v důsledku deštivého počasí se šíří choroby, které snižují kvalitu nažek, rostliny se lámou a ztráty na výnosech mohou dosahovat až 20 procent. Kvalita sklizně slunečnice souvisí velmi i s pracovní rychlostí sklízecí mlátičky a otáčkami mlátícího bubnu. Na výši ztrát má velký vliv také dodržení celé technologie pěstování. Při optimálním počtu rostlin, správné výživě a ochraně je stéblo pevné a nedochází k jeho lámání.

Vzhledem k velikosti naší slunečnice bylo obtížné sehnat vhodnou sklízecí mlátičku, ale podařilo se. Sklidili jsme v průměru 3,7 t/ha slunečnice, což je velmi pěkný výnos, za který jsme rádi.

### Jak je to se střídáním této plodiny na jednotlivých polích?

Slunečnice je plodinou, která velmi citlivě reaguje na dodržení zásad střídání plodin, není proto vhodné ji sadit opakovaně na stejném poli. Další setí na téže pozemku by nemělo následovat dříve než za osm let. Největším problémem je výskyt a šíření chorob. Tato rizika jsou o to větší, že se v zemědělské výrobě více používá minimalizace při přípravě půdy. Bohužel, shodné choroby jako slunečnici napadají i řepku, kterou máme také zařazenou v našich osevních postupech.

Po řepce by proto výsev slunečnice neměl být dříve než po 4 až 5 letech. Nejvhodnější předplodinou pro slunečnici je ozimá pšenice nebo jiné husté seté obilniny a kukuřice.

### Co vše farma ze slunečnice zpracovává?

Obecně mají slunečnice široké využití. Je možné využít kořen, lodyhu, listy až po nejvíce využívaná semena. Naše firma vybrala odrůdy, které jsou pěstovány pro dobrý výnos semen s vysokým obsahem oleje. Proto se sklízela semena především pro potravinářský účel. Část produkce jsme prodávali v našem obchodě s krmivem v Troubkách, především chovatelům

## VÍTE, ŽE...

- Semena slunečnice byla dovezena do Evropy v 16. století z Ameriky.
- Víte, že ne všechny slunečnice se otáčejí za sluncem? Sluneční paprsky sledují především mladé rostliny s pupeny, později však slunečnice tuto vlastnost ztrácí a kvůli tíži zrajících semen kloní svou hlavu spíše k zemi.
- Slunečnicová semínka jsou skvělým zdrojem mnoha živin jako jsou vitamíny E, B6, B9, hořčík, měď, fosfor, mangan a selen, které jsou pro lidské zdraví nezbytně důležité. Semínka mají navíc velmi nízkou hladinu cholesterolu a sodíku.
- U slunečnice je možné využít opravdu každou část. Semena se konzumují buď čerstvá, nebo pražená, mele se z nich mouka či lisuje olej. Listy mohou být využívány jako pícnina pro krmení dobytka, dřeň z lodyhy je zdrojem draslíku, vlákna se využívají na výrobu papíru a textilu. Poupata mohou sloužit jako žluté barvivo, květy se často suší jako dekorace a sušené okvětní plátky jsou chutné v čajových směsích. V lidovém léčitelství se osvědčily pro své účinky i kořeny slunečnice.

ptactva. Ptáci však projeví zájem o naše semena už na polích, hlavně pak při sklizni, kdy v početných hejnech létali kolem sklízecí mlátičky. Jejich „sklízecí pomoc“ se samozřejmě na výnosu také projevila.

Výnos z historicky prvního výsevu této zářivé rostliny v RenoFarmách, který dosáhl v průměru 3,7 t/ha, byl nejen nad očekávání vysoký, ale podle odběratele a zpracovatele olejnin, měly slunečnice z Tovačova i vynikající parametry, hlavně vysoký obsah oleje. Se špetkou tovačovské slunečnice se tak možná můžete setkat například i v supermarketech, v regálech se slunečnicovými oleji.



# Ochraňujeme půdu metodou strip-till

Společnost RenoFarmy se čím dál více zaměřuje na životní prostředí a péči o půdu. Součástí této péče je i snaha udržet na orné půdě co nejdéle rostlinný pokryv. Ten totiž poutá vzdušný oxid uhličitý, který je následně jako uhlík ukládán do půdy, kde se stává součástí úrodného humusu. Jednou z metod, jak se takto starat o půdu a zároveň bojovat proti globálním změnám klimatu, je i metoda zvaná strip-till.

Představme si situaci, kdy půda není ani jediný den v roce zcela bez pokryvu a plodiny jako jsou obilniny, sója, či slunečnice ale i kukuřice, nejsou sety do půdy holé, ale do půdy pokryté vegetací. Rostliny poutající oxid uhličitý jsou po odumření zdrojem půdního humusu bohatého na uhlík. Lze tedy říct, že čím je vyšší půdní pokravnost, tím více oxidu uhličitého, plynu přispívajícího ke klimatickým změnám, je bezpečně ukládáno do rezervoáru půdního prostředí. Celosvětovou snahou je postupné snižování emisí skleníkových plynů a dosažení uhlíkové neutrality, což znamená, že do ovzduší by neměly být vypouštěny emise oxidu uhličitého, aniž by existovaly mechanismy pro jeho odstranění ze zemské atmosféry. Taková výzva protíná snahu udržet na orné půdě co nejvyšší rostlinný pokryv a půdu nenechávat holou, vystavenou působení vzdušného kyslíku, který způsobuje mineralizaci – destrukci půdního humusu a tím i uvolňování  $\text{CO}_2$  do zemské atmosféry. Rostlinný pokryv navíc tlumí v období vegetačního klidu kinetickou energii deště. Díky tomu není orná půda odnášena vodou pryč.

### A jak se konkrétně v rámci metody strip-till postupuje?

Do koberce vegetačního pokryvu, který je tvořen pozdně letním výsevem směsí meziplodin, tvořených rostlinami svazenky, pohanky, nebo hořčice či lesního žita [Obrázek 1], jsou na podzim pomocí speciálního nářadí [Obrázek 2] vyřezány drážky obnažené, hluboce kultivované půdy [Obrázek 3]. Vegetace, na podzim



řídící jednotce traktoru s přesným secím strojem, zasetá plodina. Ta přebírá pokryv v období, kdy se z pokravné meziplodiny stává na uhlík bohatý půdní humus.

Abychom zadrželi co nejvyšší množství uhlíku v bezpečném prostředí zemědělské půdy, zvyšujeme každoročně plochy



zelená či kvetoucí a přes zimu uvadlá, tvoří stále minimálně 60 % půdního pokryvu. V období setí, ať již podzimního, které je typické pro ozimy, či v období výsevu jařin, je do připravených drážek [Obrázek 4], jejichž geometrie je zaznamenána digitálními technologiemi s využitím GPS a předána

obdělávané technologií strip-till, tedy pásového zpracování půdy. V současnosti naše skupina RenoFarmy využívá technologie strip-till na 500 hektarech orné půdy, přičemž tato technologie nachází uplatnění zejména na svažitých pozemcích, kde hrozí riziko vodní eroze.



# Nový teletník poskytuje telatům dostatek prostoru i vhodné podmínky pro krmení a odpočinek

RenoFarma Troubky se intenzivně připravuje na výstavbu moderní stáje pro dojnice. Proto se zde rozhodli v předstihu vytvořit vhodné podmínky i pro telata, která se v dospělosti stanou prvními obyvateli tohoto moderního kravína. Z nového teletníku se telata, kterých se zde v současnosti rodí zhruba 400 ročně, těší už od konce září loňského roku. Ten zcela splňuje nejnáročnější požadavky na ustájení, tzv. welfare. Telata zde mají dostatek prostoru pro svou fyzickou aktivitu i projevy přirozeného chování a vhodné podmínky pro krmení i odpočinek.

*„Původní teletník nám s ohledem na zvyšující se počet telat přestával stačit a byla nutná modernizace, abychom zajistili pohodovější životní podmínky pro telata. Proto vedení společnosti přistoupilo k vybudování moderního teletníku podle zcela nové koncepce. Telata jsou první dva měsíce v samostatných budkách na mléčné výživě a pak čtyři měsíce v teletníku, kde je každý kotec jen pro 20 telat. Celkově nový teletník pojme až 120 telat ve věku do 6 měsíců. Díky tomu může personál lépe, a hlavně bezpečněji manipulovat se zvířaty. Také pro zootechniky, kteří telata evidují a kontrolují jejich zdravotní stav, je stáj přehlednější,“* vysvětluje ředitel RenoFarmy Troubky Ferdinand Večeřa.



Moderní teletník má nové podlahy, hrazení, krmný stůl, vyhřívané a odkanalizované napáječky a nechybí zde ani vyhrnovací stroje. Celkově působí tento nový domov telat mnohem vzdušněji a prostorněji. Navíc je teletník vybaven rolovacími vraty a bočními rolovacími stěnami proti větru. „Zjednodušilo se i krmení díky krmnému

V současné době pečují v RenoFarmě Troubky o 360 dojných krav, jejichž průměrná užitkovost je 11 800 kg na jednu laktaci. To řadí zdejší stáj mezi nejlepší v Olomouckém kraji. Dále se v Troubkách starají o dalších zhruba 360 mladých zvířat, tedy jalovic, vysoko březích jalovic a telat.

vozu a také vyhrnování a zastýlání se provádí novou technikou. S ohledem na všechny tyto moderní prvky zvládnou péči o mléčnou i rostlinnou výživu i v případě plánovaného navýšení nově narozených telat, které

*by podle předpokladu mohlo ročně stoupnout až na 650 kusů, pouze dva pracovníci jako doposud,“* dodává Ferdinand Večeřa.

RenoFarma Troubky kromě živočišné výroby obhospodařuje také zhruba 1400 hektarů orné půdy a 33 hektarů chmelnic. Na polích zde pěstují převážně pšenici, sladovnický ječmen, řepku, kukuřici na siláž i zrno, sóju, vojtěšku a potravinářský oves. Díky novým silům produkty rostlinné výroby také suší, čistí a skladují. Mimo jiné zde vyrábějí také krmiva pro potřeby skupiny RenoFarmy, ale i pro zoologické zahrady, chovatele koní i drobné chovatele.







REPORTÁŽ NA PŮDĚ

## Lásku, kterou do rostlinek chmelu vložíte, vám chmel vrátí...

Projíždíme údolím Moravské brány, která od sebe odděluje na jedné straně Oderské vrchy patřící k Jeseníkům a na straně druhé beskydské Hostýnské vrchy, míjíme Lipník nad Bečvou a blížíme se k Dolnímu Újezdu, který je doslova obklopen chmelnicemi, z nichž 33 hektarů patří RenoFarmě Troubky. Typické dřevěné konstrukce v pravidelných rozestupech protkané soustavou lan a drátů zejí nyní prázdnotou, ale to jen na první pohled. V zemi se totiž po celou zimu ukrývají tisíce rostlinek připravených zanedlouho vyrůst do výšky až sedmi metrů stropu chmelnice.

### Největší hrozbou pro chmel je sucho

Na farmě nás vítá zdejší agronomka Jana Frgalová, která zde pracuje již od roku 1984. Od ní se také dozvídáme, že RenoFarmy v Dolním Újezdě pěstují chmel na 33 hektarech půdy, pečují o 45 hektarů sadů a 200 hektarů trvalého travního porostu. „V České republice jsou jen tři oblasti, které mají výhodné klimatické podmínky pro pěstování

chmele – Žatecká a Úštěcká na západě Čech a naše Tršická oblast. Chmel totiž potřebuje pro svůj růst slunce, vodu a stabilní počasí. Největší hrozbou je pro tuto rostlinu sucho, zvláště v květnu v době startovacího růstu a v červenci v době kvetení,“ popisuje potřeby chmelu, jehož průměrný celorepublikový výnos je 1,5 až 2 tuny z hektaru Jana Frgalová. „Čím lépe se o sazenice staráte, tím více vám to chmelnice vrátí prostřednictvím úrody. Dříve jsme neměli dostatek financí, abychom naku-

povali každým rokem nové rostliny, jedna stojí 31 korun, a jsou jich tisíce. Změna nastala až před pěti lety po začlenění původní společnosti Podzámčí zemědělská do skupiny RenoFarmy, která nákup nových sazenic podporuje. Tím pádem máme rostliny v dobré kondici a oproti dřívějším letům i vyšší výnos.“

### Nenahraditelná ruční práce

Rostliny, které se sadí po zhruba 7 až 8 kusech mezi dřevěné sloupy, mohou být



Skupina RenoFarmy investovala do nákupu nové česačky do Dolního Ujezdu, na níž byla částečně poskytnuta dotace z programu pro rozvoj venkova. Kromě toho však proběhla také výměna a modernizace technologie sklizně chmele. V části česání byla doplněna linka o nový moderní systém česání a čištění sklizeného chmele. Následná část sušení byla výrazně modernizována a doplněna o tzv. uklidňovací komoru a lis na suchý chmel. Už teď se všichni těší na další sklizeň v roce 2022 s novou česačkou LČCH 1500.



v zemi až 20 let, mění se pouze ty odumřelé. „Každý rok můžeme přijít až o deset procent sazenic, což je přirozený počet, proto se vždy v listopadu musejí chmelnice doplnit o nové rostliny. Je to krásný, ale náročný proces. Tuto práci nenahradí žádná mechanizace, každou rostlinku musíme do půdy vsadit ručně. Jen loni jsme zasadili 22500 kusů odrůdy Premiant,“ pokračuje agronomka, zatímco procházíme chmelnicí, a dodává, že v současnosti má farma 8 zaměstnanců.

### Tři týdny na sklizeň

„Na jaře rostlinám provzdušníme půdu a pomocí ořezávačů je upravíme. Následuje zavěšení zhruba sedmimetrových drátů – vodičů, k nimž opět ručně každou lehce povyroste sazenici namotáme. Chmel už se po těchto vodičích sám pěkně line do výšky. Od jara do léta pak děláme meziřádkovou kultivaci a postřiky, a sledujeme, jak chmel roste. Sklizeň začíná vždy okolo 20. srpna. Termín sklizně je daný podle zralosti, chmel vydrží v kondici, v níž se musí posbírat, zhruba tři týdny. Pokud se to nestihne, chmel zrezaví a je po úrodě. Proto v té době najímáme, stejně jak při jarním zapichování a navádění rostlin, zhruba 15 brigádníků. Sklizeň probíhá ve dvou 10hodinových směnách. Lidé pracují při došběru rév na polích poté, co zde projede traktor se speciálním nástavcem, který strhává révy. Vše se následně převáží na česačku, kde ostatní brigádníci šlahouny ručně zavěsí, aby se šišky chmelu při průchodu česací stěnou co nejlépe oddělily od rostliny.

Očesaný chmel putuje následně do sušičky a z té rovnou do pytlů. Ty pak od nás odebrá družstvo Žatec a další odběratelé,“ vysvětluje postup pěstování i sklizně chmele Jana Frgalová a doplňuje: „Po sklizni následuje úklid, kdy musíme ručně ostříhat zbytky rév a z plošiny odstranit dráty, které se nepodařilo strhnout. Následně odstraňujeme uhynulé rostliny, dosazujeme nové a připravujeme chmelnici na zimu. Je to nekonečná, náročná a stále do kola se opakující práce, kterou ale musíte dělat s láskou a péčí. Protože vše, co do těchto rostlinek vložíme, to se nám mnohokrát vrátí v podobě sklizených šišek, a tím dosahujeme úspěch v pěstování chmele.“

O tom svědčí i ocenění pro tuto RenoFarmu z roku 2016 Chmelař roku za nejvyšší dosažený hektarový výnos u odrůdy Sládek a také absolutní vítězství Za vynikající kvalitu chmele za Tršickou oblast v roce 2020.

### Kvalitu chmele ovlivňuje jeho hořkost

RenoFarmy pěstují tři odrůdy chmele: Meristém, Sládek a nově Premiant. Podotýkám, že jsme farmu navštívili v zimě, neměli jsme možnost tyto rostliny vidět na vlastní oči, ale paní Frgalová nám vysvětlila, že Meristem vznikl postupným upravováním a šlechtěním původního klasického žateckého poloraného červeňáku, který se zde dříve také pěstoval. Sazeničky Meristemu se sadí po 8 mezi

sloupy a rostliny dorůstají maximálně do šesti metrů. Jejich výnos je okolo 1,2 až 1,4 tuny na hektar a hořkost, vyjádřená tzv. alfa látkami, 3,5 %. Dalšími odrůdami této farmy jsou Sládek a Premiant, jejich sazenice se sází jen po 7 mezi sloupy pro větší robustnost. Rostlina dorůstá do výšky 6,5 až 7 metrů a výnosy těchto odrůd dosahují 2,5-3,5 t/ha při maximální péči. Její hořkost se pohybuje mezi 5 až 8 procenty.



„Hořkost, která je dána odrůdou a typem půdy, má zásadní vliv na hodnocení kvality chmele. Není řečeno, že čím je chmel hořčejší, tím je lepší. Hořkost vyjadřuje chuť chmele a sládek v pivovaru na základě různých hodnot míchá i tři odrůdy, aby dosáhl správné chuti,“ dodává na závěr agronomka, která zde začínala původně v živočišné výrobě. Tu však již farma neprovozuje. K rostlinné výrobě, potažmo k chmelu, se dostala až po několika letech práce u telat, mladého dobytka a dojení. Chmel se však stal velmi brzy její srdeční záležitostí...

## KUCHAŘKA NA PŮDĚ

# Pečené jehněčí kotlety se špenátem a kopřivami, vařené rané brambory sypané pažitkou

### Ingredience

8–12	jehněčích kotletek
1	citron, překrojený napůl
	drcený česnek, čerstvě mletý pepř,
	petrželka, dijonská
	hořčice a sůl
	olej na vymazání pekáčku
400 g	mladých kopřiv
400 g	listového špenátu
	máslo
1	cibule
2	stroužky česneku
	sůl
50 ml	sladké smetany
	ranné brambory
	pažitka



Z kotletek odstraňte přebytečný tuk.

Po obou stranách je potřete rozpůleným citronem. Česnek, pepř, sekanou petrželku a hořčici promíchejte a směsí potřete kotlety. Necháme 30 minut marinovat

Pak kotlety rozložíme do olejem vymazaného pekáčku, zakryjeme, dáme do trouby rozehřáté na 250 °C, asi 4 minuty zprudka zapečeme, pak snížíme teplotu na 180 °C, odkryjeme a pečeme ještě 15 minut.

Kopřivy nejprve zalijte horkou vodou. Scedte, ale vodu z nich nevylévejte! Hodí se třeba na oplach vlasů po umytí, popřípadě zamrazte a použijte jako vývar do zeleninové polévky.

Na oleji zpěníte cibuli a přidejte nasekané spařené kopřivy a listový špenát, podlijte troškou vody, osolte, přidejte nakrájený česnek podle chuti a chvilku povařte.

Špenát pak zalijeme smetanou pro zjemnění chuti.

Jako příloha se hodí vařené rané brambory ve slupce, sypané pažitkou.



### VĚDĚLI JSTE, ŽE:

**Jehněčí maso** patří na velikonoční stůl už docela dlouho, neboť ovce se v našich krajinách chovaly v mnohem větších počtech, než jak to známe dnes. Chudší rodiny, které si nemohly jehněčí dovolit, začaly péct beránky z těsta a tak vznikla další velikonoční tradice.




**Kopřiva** roste celoročně, ale teď na jaře je vhodné ji sbírat, dokud ještě nekvete. Sbírejte mladé výhonky, vrcholky cca 10 cm. Kopřiva patří k našim nejnámějším a nejučinnějším léčivým bylinám, kořenem počínaje přes stonek, listy až ke květům je léčivá. Čistí krev, působí antisepticky, obsahuje železo, má využití i v kosmetice.



## KŘÍŽOVKA NA PŮDĚ

### Soutěž o ceny

Vyplňte křížovku a správnou tajenku nám zašlete do 30. 6. 2022.  
Každá 25. správná odpověď vyhraje jednu z našich skvělých cen.

Pomůcka: Leiss, Ndop, noun, YR	Drcené pokrmu pro dobytek	1.DÍL TAJENKY	Odezva (zastar.)	Lucembur. Jazzový Orchestr (zkr.)	2.DÍL TAJENKY	Anglicky „atomy“		4.DÍL TAJENKY	Had z knih džungli	Inic.komika Laurela		3.DÍL TAJENKY	Charakter	Ovanutí	5.DÍL TAJENKY	Mravouka
Modřidlo na bělení prádla							Název římské desítky				Býv.rak. platidlo Hnědý motýl					
Zahájit jízdu							Neustále donášet Ruský „pokud“									
Odvezení drogy (dvě slova)										Lid Ka- zachstánu Půda na kořenech						
Čajová růže				Lily Mottle Virus (zkr.) Angl. „pod- stat.jméno“				Ples 1000kg (sloven.)					Hrdina rom. Ed.Štorcha Šachový exmistr sv.			
Ozn. letadel Rumunska			Nedovádět Zn. decibelu											Slabika smíchu Tmavá část dne		
 Sídlo v Ka- merunu Náš operní zpěvák						Korálový ostrov Patřící Edovi					Německy „tanec“ Kamenná hráz					Představení kláštera
Opera Bedřicha Smetany						Který (zastar.) Pracovat na poli			Býv.název Stavovského divadla SPZ Litoměř.							
Inic.atleta Zátopka			Předz.Nedo- manského Interneto- vá síť				Asijský sokolík Zn.čisticí- ho prášku						Růžek látky Ozdobný uzlík			
Cizí muž. jméno (Jan)			Úkryt zvěře Ruský souhlas					Panovnický stolec Evropan						Rídící aparát (zkr.) Zn.voltam- péru		
Často prolíná přes cedník										Slučovat (chemicky)						
Řešeta					Perský symbol čistoty					Posy- pávati						

### CO MŮŽETE VYHRÁT?

- 50 kg pšenice
- Poukázku 200 Kč na vybrané zboží v zahradnictví RenoFarmy Beskyd v Lysůvkách
- Krmnou směs pro drobné zvířectvo

**Záleží na vás, kterou z cen si vyberete.**

Správné odpovědi zasílejte na e-mail: [soutez@renofarmy.cz](mailto:soutez@renofarmy.cz) s předmětem „Soutěž jaro“ nebo SMS zprávu ve tvaru **SOUTEZ \*TEXT TAJENKY\*** na číslo **+420 777 363 030**. Cena SMS bude účtována dle vašeho tarifu.

Podrobné informace o soutěži najdete na [www.renofarmy.cz/soutez](http://www.renofarmy.cz/soutez). Výherce informujeme e-mailem nebo SMS zprávou.



# RenoFarmy

Naším dlouhodobým cílem je efektivní  
a k půdě šetrné hospodaření.

**MÁTE ZÁJEM O PRONÁJEM  
NEBO PRODEJ ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY?**

**V případě zájmu o výkup nebo pronájem  
vašich pozemků vyplňte prosím online  
formulář, který naleznete na stránkách  
<https://renofarmy.cz/pozemky/>,  
nebo napište e-mail  
[pozemky@renofarmy.cz](mailto:pozemky@renofarmy.cz).**